

Temat: MIKSTURA TROSKLIWOŚCI I SZACUNKU
scenariusz warsztatów na podstawie książki Katarzyny Szestak

„Mała wiedźma Bazylka”

WARTOŚCI - SZACUNEK

EMOCJE - TROSKLIWOŚĆ

Opracowała: Anna Giniewska

Adresaci: dzieci w wieku 4-8 lat

Czas trwania: 60 minut

Miejsce: sala lekcyjna / biblioteka / świetlica

Cele główne

- kształtowanie postawy troskliwości i szacunku wobec innych ludzi, zwierząt i przyrody,
- rozwijanie umiejętności współpracy oraz budowania pozytywnych relacji z innymi,
- uwrażliwianie dzieci na znaczenie dobrych słów.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są troskliwość i szacunek,
- potrafi podać przykłady życzliwych i pomocnych zachowań,
- współpracuje z grupą podczas zabaw i działań,
- używa dobrych słów i zwrotów grzecznościowych w codziennych sytuacjach.

Materiały i środki dydaktyczne

- różnorodne przedmioty do zabawy w „atrybuty wiedźmy” (np. kapelusz, różdżka, zabawki, piłka, rower, zioła, pluszaki),
- karton lub duży arkusz papieru,

- papierowe listki,
- klej lub taśma,
- flamastry i kredki,
- składniki do wykonania slime'a,
- brokat, cekiny i drobne dodatki dekoracyjne,
- małe pojemniki lub buteleczki z nazwami cech.

Metody pracy

- rozmowa kierowana,
- głośne czytanie,
- zabawa ruchowa,
- elementy dramy,
- działania plastyczne i sensoryczne,
- burza mózgów,
- aktywizujące metody pracy z grupą.

Formy pracy

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

Literatura:

- Szestak Katarzyna: *Mała Wiedźma Bazyłka*, Papilon, Poznań 2024.
- Koźmińska Irena, Olszewska Elżbieta: *Z dzieckiem w świat wartości*, CPCD, Prószyński i S-ka, Warszawa 2018.
- Baranowska - Jojko Ewa, Wiechuła Aleksandra: *Rozwojowe wzgórze. Program rozwoju osobistego dla dzieci z elementami arteterapii*, Harmonia, Gdańsk 2016.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Wstęp

Osoba prowadząca informuje dzieci, że dziś przeniesiemy się do świata magii. Ale nie będą to zwykłe czary, tylko takie, które każdy z nas w sobie ma: troskliwość i szacunek.

2. Powitanie w Małym Lesie

Informujemy dzieci, że znajdujemy się w Małym Lesie i prosimy by przywitały się z jak największą liczbą osób za pomocą jakiegoś gestu. Witany odzwierciedla powitanie.

3. Dźwiękowy las

W naszym Bardzo Małym Lesie mieszkają różne zwierzęta, prosimy by dzieci zastanowiły się jakie wydają one dźwięki, po czym po kolei każdy uczestnik prezentuje swój dźwięk. Na koniec wszyscy w tym samym czasie jeszcze raz prezentują ten dźwięk. Las jest wypełniony różnymi odgłosami.

4. Co to jest szacunek?¹

Prosimy uczestników by się zastanowili i powiedzieli:

Co to jest szacunek? Jak myślicie komu należy się szacunek? Czy wszystkim ludziom czy wybranym? Czy powinniśmy szanować czyjeś zabawki/rzeczy? Czy szanujemy czyjś wysiłek w pracy lub zabawie? Czy szanujemy święta, obchody, tradycje? czy szacunek należy się tylko ludziom? Czy zwierzęta też szanujemy? A jak jest z przyrodą? Czy ją też szanujemy?

Osoba prowadząca słucha propozycji dzieci, a następnie je podsumowuje, zwracając uwagę, na to, że SZACUNEK to pozytywne zachowanie, za pomocą

¹ Baranowska-Jojko Ewa, Wiechuła Aleksandra: *Rozwojowe wzgórze. Program rozwoju osobistego dla dzieci z elementami arteterapii*, Harmonia, Gdańsk 2016, s. 53.

którego okazujemy innym pozytywne uczucia. Z szacunkiem odnosimy się do wszystkich istot żywych, ale także do czyjejś pracy i własności.

SZACUNEK² jest to grzeczność połączona z troską o uczucia i dobro drugiej osoby.

5. Głośne czytanie fragmentu książki Katarzyny Szestak pt. Mała Wiedźma Bazyłka.

Zapraszamy dzieci do wysłuchania dwóch opowiadań pt. *Bardzo Mały Las* i *Wiedźma*. Po przeczytaniem pierwszym fragmencie, prosimy dzieci by z grona wielu przedmiotów (ważne by wśród nich znalazły się też takie które nie pasują do wiedźmy np. zabawki, piłka, zabawkowy rower, owieczka czarna, zioła i inne) wybrały atrybuty prawdziwej wiedźmy (szpiczasty dziwaczny kapelusz, siwe warkocze, magiczny kociołek, różdżka, księga zaklęć, czarny kot).

Po przeczytaniem drugim fragmencie, prosimy dzieci by na podstawie książki odpowiedziały jaka była Wiedźma Bazyłka: bardzo niska i drobna, miała żółtą sukienkę, ubłocone kalosze i niesforne ciemne włosy pełne liści i ptasich piór, nie miała ani kapelusza ani siwego warkocza, ani nawet miotły.

6. Magiczne słowa i gesty

Zapraszamy dzieci do zabawy w berka zamrożonego. Osoba dotknięta przez berka zatrzymuje się w miejscu i „zastyga”. Aby ją uwolnić, musi poprosić o pomoc, używając „magicznych słów”, np. „proszę mnie odmrozić”. Inne dziecko podchodzi i ją uwalnia, odpowiadając „proszę” lub wykonując życzliwy gest, np. podając rękę, dotykając ramienia lub przybijając piątkę, po czym osoba uwolniona mówi „dziękuję”. Zabawa pokazuje, że prośenie o pomoc, uprzejme słowa i życzliwe gesty pomagają innym i budują wzajemny szacunek.

7. Mikstura troskliwości

Bazyłka dbała o cały Bardzo Mały Las i jego mieszkańców – wszystkie drzewa, rośliny i stworzenia. Była bardzo troskliwa. Pytamy dzieci: Czy znacie kogoś, kto jest

² Koźmińska Irena, Olszewska Elżbieta: *Z dzieckiem w świat wartości*, CPCD, Prószyński i S-ka, Warszawa 2018, s. 55.

dla was troskliwy? Jakimi cechami charakteryzuje się taka osoba? Dzieci podają swoje odpowiedzi (np. dobra, pomocna, opiekuńcza, czuła, spokojna).

Na podsumowanie można wprowadzić prostą definicję:

TROSKLIWOŚĆ to postawa charakteryzująca się dbałością, opieką i uwagą okazywaną komuś lub czemuś.

W dalszej części zajęć dzieci przygotowują wspólnie slime „miksturę troskliwości”. Prowadzący przygotowuje wcześniej kilka małych pojemników (np. buteleczek) podpisanych nazwami cech osoby troskliczej, takich jak: dobroć, pomoc, opieka, uważność, miłe słowa. W każdym z nich znajdują się różne dodatki – brokat, cekiny lub inne drobne elementy.

Podczas tworzenia slime’a dzieci kolejno dodają składniki. Przy każdym z nich prowadzący nawiązuje do jego znaczenia, zadając krótkie pytania, np.:

„Co robi ktoś dobry?”, „Kiedy pomagamy innym?”, „Jak możemy okazać komuś troskę?”

Dzieci dodają składniki do własnej mikstury troskliwości. Prowadzący podsumowuje, że tak jak różne składniki połączyły się w jeden slime, tak różne zachowania składają się na troskliwość, którą możemy okazywać innym każdego dnia.

8. Drzewo dobrych słów

Dzieci wspólnie tworzą duże drzewo na kartonie lub arkuszu papieru przyklejonym do ściany. Prowadzący rysuje pień i gałęzie, tłumacząc, że każde dobre słowo jest jak liść, który sprawia, że drzewo rośnie i staje się piękne.

Na wstępie prowadzący wprowadza krótką ideę: w codziennych sytuacjach można „uratować” kogoś dobrym słowem, a do takich czarów nie są potrzebne zaklęcia – wystarczy życzliwość, uważność i chęć pomocy.

Dzieci kolejno podchodzą, a prowadzący prezentuje krótkie sytuacje z życia. Zadaniem dziecka jest powiedzieć jedno dobre słowo lub krótki życzliwy zwrot, który mógłby pomóc w danej sytuacji. Przykładowe sytuacje to: ktoś stoi sam i nie ma z kim się bawić; komuś spadły klocki; ktoś jest smutny i tęskni za mamą; dzieci kłócą

się o zabawkę; ktoś upadł i się przestraszył; nowe dziecko nie wie, gdzie usiąść; ktoś nie potrafi samodzielnie się ubrać; dziecko nie zostało wybrane do zabawy; ktoś pokazuje swój rysunek, ale nikt na niego nie patrzy; komuś coś nie wyszło i mówi, że nie umie.

Po każdej odpowiedzi prowadzący zapisuje wypowiedziane słowo lub zwrot na papierowym listku. Następnie dziecko przykleja swój listek do drzewa, jako symbol „uratowania” danej sytuacji dobrym słowem.

Na zakończenie grupa ogląda powstałe drzewo. Prowadzący podkreśla, że każde z tych słów ma moc zmieniania czyjś samopoczucia i że w życiu naprawdę nie potrzeba zaklęć – wystarczy dobre słowo, które działa jak najprostszy i najprawdziwszy czar.